

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

336

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-677779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיַּחֲזֶק הָ אֶת לֵב פִּרְעֹה וְלֹא שָׁלַח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

תשובת המצרים

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

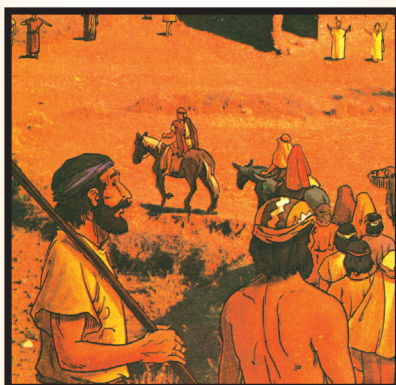
על אשר הטא לומר; "לא נִדְעָתִי אֶת ה'" (שמות' ה ב). ואח"כ במכה השלישית, הודו גם החרטומים כי; "אֶצְפַּע אֱלֹקִים הוּא" (שמות' ח טו). ובמכה רביעית כבר נתרצה במקצת גם במעשה, כמו שאמר; "לָכוּ זָבְחוּ לְאֱלֹקֵיכֶם בְּאֶרֶץ" (שמות' ח כא). ואח"כ אמר; "אֲנֹכִי אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם" (שמות' ח כד).

אך גם במכה הששית, אחר שחזק השם את לבו, הגיעו חלק מהם למדת היראה, כמו שנאמר בהתראה למכה השביעית;

"הִיָּרָא אֶת דְּבַר ה' מֵעַבְדֵי פִרְעֹה הַנִּים אֶת עַבְדָּיו נָאֵת מְקַנְהוּ אֶל הַבְּתִים" (שמות' ט כ) אף כי יראים אלה, רדפו אח"כ אחר עם ישראל כמבואר בחז"ל ('מכילתא'). אבל גם יראת העונש בשעת המכה, מדרגה היא. ובמכה השביעית כבר אמר פרעה בפה מלא; "הִטָּאתִי הַפַּעַם ה' הַצְּדִיק" (שמות' ט) וידוי זה עשה רושם, כי זכה בגלל זה לקבורה כמבואר בחז"ל.

במכה שמינית אמר; "לָכוּ נָא הַגְּבֵרִים נַעֲבֹדוּ אֶת ה' פִּי אֶתָּה אַתָּם מְבַקְשִׁים" (שמות' י יא) ובמכה התשיעית אמר; "רַק צְאֻנְכֶם וּבְקַרְכֶם יֵצֵא גַם סַפְכֶם יִלָּךְ"

המשך בעמ' 2 <<<

נצחו מוטב ואם לאו? יקרא ק"ש. נצחו מוטב ואם לאו? יזכיר לו יום המיתה (ברכות' ה). מוכרח מדבריהם, כי זכירה זו מועילה לכל וכש"כ כשאדם רואה; "פִּי אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין שֵׁם מֵת" (שמות' יב ל). אי אפשר מבלי לעשות תשובה. ובאמת אנו רואים את פרעה ועבדיו עולים ממכה אחת לחברתה, במכה שניה, שהיתה קודם שחזק השם את לבו, נאמר; "וַיִּקְרָא פִרְעֹה לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר הַעֲתִירוּ אֵלַי ה'" (שמות' ח ד) קריאה זו, תשובה היא

הרמב"ן (שמות' ז ג) מביא את השאלה הידועה: 'אם הקשה הקב"ה את לב פרעה, מה פשעו? הלא ניטל ע"י זה כח הבחירה שלו? והוא מביא מה שאמרו חז"ל במדרש: 'שני טעמים; א. כי פרעה ברשעו אשר עשה לישראל רעות גדולות חנם, נתחייב למנוע ממנו דרכי התשובה. ב. כי לא היתה תשובת פרעה לכבוד השם ומה שרצה לשלח את ישראל, היה מפני שנלאה לסבול את כובד המכות, לכן חזק השם את לבו ואמץ את רוחו לסבול את המכות, כדי שישלח את ישראל מרצון וחפץ לב לעשות רצון בוראו'. הטעם הראשון נמצא ברמב"ם ('תשובה' ו ג). השני בספורנו (שמות' ז).

והנה לשני הטעמים קשה! איך שלח פרעה את ישראל באחרונה לטעמו של הספורנו? עוד אפשר לומר; כי במכת בכורות, לא חזק השם את לבו, כי אם היה סובל גם מכה זאת מבלי לשלח את ישראל, הרי האדם שלא ירא גם מאימת מות, אינו בסוג אדם בעל בחירה. חז"ל אמרו: 'לעולם ירגיז יצ"ט על יצה"ר, נצחו מוטב. ואם לאו? יעסוק בתורה.

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בברקת

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

עִמְכֶם ('שמות' י כד). ואם עלה מפעם לפעם, **אפשר לומר**; כי במכה העשירית השלים את תשובתו ושולח את ישראל מרצונו הטוב לכבוד השם.

אבל לטעם הרמב"ם; כי ה' חיזק את לבו על הרעות שעשה קשה! אם מניעה של תשובה מאת ה' היא, איך אפשר לעשות אחרת? **הלא הרמב"ם אומר**; ולמה היה שולח לו ביד משה ואומר; "שלח ועשה תשובה"? **וכבר אמר לו הקב"ה**; אין אתה משלח! כדי להודיע לבאי העולם, שבזמן שמונע הקב"ה התשובה לחוטא, אינו יכול לשוב, אלא ימות ברשעו שעשה בתחלה ברצונו. **וא"כ**; איך שלח פרעה את ישראל אחר שנגזר עליו, שלא לשוב מחטאו?

מוכרחים לומר; כי גם עונש זה ככל העונשים, שזמן קבוע להם **"רעים בשליחתן ונאמנים בשבועתן"** (עבודה זרה נה.ג). ולכן יש זמן גם למניעת דרכי התשובה. וכאשר כלה זמן המניעה, יכול האדם לשוב כמו קודם הגזירה. וכן הדעת נותנת, כי המקור המובא בחז"ל על עונש זה, הוא **ממה שנאמר**; **"לֹא־צִים הוּא יְלִיץ"** (משלי ג לד), מתרה בו פעם ראשונה, שניה ושלישית ואינו חוזר בו, הוא נועל את לבו מן התשובה כדי לפרוע ממנו מה שחטא. כך פרעה הרשע, כיון ששגר הקב"ה אצלו חמש פעמים ולא השגיח על דבריו, **אמר לו הקב"ה**; "אתה הקשית ערפך והכבדת את לבך, הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך". לפי זה הדין נותן, כי העונש על זה יהיה, מדה כנגד מדה, אם חמש פעמים לא שב מרצונו, תהיה המניעה ג"כ חמש פעמים ולכן אחר המכה העשירית, חזר בתשובה ושלח את ישראל.

וכן איתא ברמב"ן; על הפ' **"נחזקתי אַתְּ לֵב פְּרַעֲה וְנָדַף אֶתְרֵיהֶם"** ('שמות' יד), **'לא היה בלבו לרדוף אחריהם אפילו אם יברחו, אלא שיעשה משה בהם כרצונו. ועל כן הוצרך לומר, כי הוא יחזק את לבו לרדוף אחריהם'**. חיזוק כזה, שאלה חדשה יש בו, כיון ששב פרעה מרעתו באמונה וגם במעשה, כי שלח את ישראל יותר ממה שבקשו; **"נִדְּרַף שְׁלִישֵׁת יָמִים נִלְךְ בַּמִּדְבָּר"** ('שמות' ח כג) ששמע מזה, כי ישובו למצרים אחר כך והוא שלח אותם בכל אופן, אפילו אם יברחו לגמרי. היש

בעל תשובה גדול מזה? ולמה נענש עוד ובעונש גדול כמקדם?

ועוד כתב הרמב"ן; **'ולמטה (יז) אמר; פעם אחרת הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם, כי בראותם שנקרע הים לפני בני ישראל והם הולכים ביבשה בתוכו איך ימלאם לבם לבא אחריהם להרע להם ואין ככל המופתים כפלא הזה וזה באמת שגועון להם, אבל סכל עצתם וחזק את לבם ליכנס בים'** (רמב"ן 'שמות' יד ד). **ולדעתי**; גם הרדיפה עצמה, שגועון היא! אחר שראה כי השם הולך לפניו יומם, בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם, איך מלאו לבו לרדוף אחריהם? האם לא ידע מזה? הלא שלוחים שלח עמהם, כדאיתא במכילתא על **הכתוב**; **"וַיִּגְדַּל לְמִלְךָ מִצְרַיִם פִּי בְרַח הָעַם"** ('שמות' יד ה), כי השלוחים כשראו שאין ישראל חוזרים אחר שלשה ימים, באו והגידו לפרעה ביום הרביעי, מהלך זה שלא רק שהוא נס ואינו בדרך הטבע כלל, אלא שיש בו כבוד וגדולה לישראל במדה שאין דעת האדם משיגה, דבר שלא היה כמוהו בכל ימי הברואה, לא לפניו ולא לאחריהם. ואחר שידע כל זה, האם היה בכחו לחשוב לרדוף אחריהם ולהרע להם, האין זה שגועון?

ומלבד זה קשה; מה שרדף בני ישראל, בראותו כי אינם הולכים בדרך הישוב, אלא במדבר מקום נחשים ועקרבים, הלא ימותו כולם בדרך הטבע? ומה לו לרדוף אחריהם? וכש"כ הרדיפה בתוך הים, דברים היוצאים מדרך הטבע המה ורק מפני שחיזק השם את לבו. והרי השאלה הראשונה במקומה עומדת.

אך הכתוב עצמו מגלה לנו את תשובת השאלה; **"נחזקתי אַתְּ לֵב פְּרַעֲה וְנָדַף אֶתְרֵיהֶם... וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם פִּי אֲנִי ה' "**. חיזוק זה אינו מסוג החיזוק הראשון של חמשת המכות האחרונות למנוע מהם דרכי התשובה, אלא אדרבא להורות להם דרך האמת, שיכירו את ה' וישובו בתשובה שלמה, מטרת החיזוק היתה למען העמידם על האמת. כי הרודפים הלא היו מאותם שהיו יראי ה' במצרים וכיון שהגיעו מעט למדרגת היראה, היה ביכולתם לעלות יותר ולהגיע לידעיה ברורה ורחבה

באמונה ולו חכמו והתחרטו חרטה גמורה על מה שחטאו, היו נצולים מיד והיו זוכים גם להתגייר ולקבל את התורה, כמו שזכו הערב רב לכה"פ, אך כשלא שבו כראוי נענשו בעונם.

מזה נראה את חסד השם שאינו פוסק; לא די מה שהורה השי"ת להם את דרך האמונה וכל חלקיה במכות מצרים, אחרי שהיו רעים וחטאים לאין שיעור, אלא שעוד רצה להשלים אותם בהכרה ברורה של ידיעת ה' וקיים בהם; **"תִּשָּׁב אֲנֹשׁ עַד דְּבָא"** (תהילים צ ג), עד דכזכה של נפש. בשעה שרדפו אחרי בני ישראל בים, עוד חיכה השי"ת אולי יחזרו בתשובה, אולי בתוך הרדיפה לקראת הים הזועף, יחשבו מחשבה של תשובה וינצלו.

מעשה כזה אירע אצל בני קרח, ששבו באמצע הבליעה, בשעה שפתחה הארץ את פיה ובלעה את קרח וכל עדתו וגם המה היו בתוך הבלועים, אך באמצע הירידה, הרהרו בתשובה ועשה להם הקב"ה נס ובצר להם מקום בגיהנם וניצלו. אם קרה דבר כזה אצל בני קרח, הלא הוא דבר פלא שהיה רק פעם אחת בבריאה, אנשים גדולים היו, שהרי זכו אח"כ לרוה"ק ולחבר עשרה מזמורי תהלים וכל ישראל נוהגים לומר מזמור שלהם לפני תקיעת שופר בר"ה, להורות; כי יש אפשרות לאדם לשוב ברגע אחד ובאותו רגע האחרון בחייו.

עוד דבר נלמד מזה מה שנוגע לגדלות האדם; חסד השם זה

מורה לנו, כי יש אפשרות של תשובה, גם בתוך היסורים היותר גדולים, גם בשעה שאדם שקוע באימת מות של מיתה משונה תכף ומיד, בשעה זו אפשר לאדם היותר פחות היותר מושחת, לבוא לתשובה שלמה ומאבה, דבר זה מחייב אותנו בלימוד המוסר חובה רבה, כי דרכו של אדם להתנצל בזה שאינו בטוח בתועלת היוצאת מן הלימוד, לו היה כל אחד בטוח בתועלת של מחשבה שלו, בתועלת של הרגשה שלו, אז לא היה מי שמתרשל בזה, כי עבודה קלה היא ופריה רב, אבל עתה בטלה כל התנצלות, כי אין מי שמחזיק עצמו גרוע כאיש מצרי ולו חיכה הקב"ה באותה שעה לתשובה שלמה. **(תורת אברהם)**. ■

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר באשדוד

בחירה

"כִּי אֲנִי הִכַּפְדְּתִי אֶת לְבֹ"י"

האם בהכבדת לב פרעה, אין שלילת זכות הבחירה?

ללכת בדרך הישרה. משא"כ הגויים. וכמו שראינו אצל פרעה, רצונם האמיתי זה לחטוא ולכן אין בכח היסורים לגלות את רצונם האמיתי. וראהי לך שאחרי היסורים הם חוזרים לסורם, לכן לא מועילה לפרעה התשובה מתוך יסורים, רק אם מרצונו האמיתי ירצה לשלוח את בני ישראל.

ה'חפץ חיים' ביאר באופן זה: ישנם חוטאים שמהשמים לא עוזרים להם לחזור בתשובה. וכמו שאנו מתפללים בתפילת העמידה: **'החזירנו בתשובה שלמה לפניך'**. ויש חוטאים שהגדישו את הסאה עד כדי כך, שנשללה מהם זכות הסיוע משמים לחזור בתשובה ועליהם להתעורר מעצמם בכל כחותיהם ולחזור בתשובה. וזהו העונש שקיבל פרעה, שהקב"ה אמר למשה לומר לפרעה; שכיון שהרחיק לכת ברשעתו, נענש שלא יהיה לו עזר משמים לחזור בתשובה, אבל חלילה לא נלקחה ממנו הבחירה ואם ישוב יקבלו את תשובתו. וזה היתה גם טעותו של אלישע בן אבויה 'אחר', **ששמע מאחורי הפרגוד: "שובו כנים שׁוֹכְבִים"** ('רמיה' ג יד) **חזק מאחר'** ('חגיגה' טו), הוא חשב שאין תשובתו תקבל, אבל הכונה היתה, שהוא לא יקבל סיוע משמים, אלא יצטרך להתעורר לתשובה מעצמו. ■

ולשלוח את בני ישראל. ומכיון שהיציאה של בני ישראל היתה נעשית מתוך הכרח, לא היה

נחשב לפרעה לזכות, לכן חיזק הקב"ה את ליבו של פרעה, כדי שתסור ממנו יראת המכה ולא לשלול ממנו את הבחירה וע"י חיזוק לבבו יחזור פרעה למצבו הקודם, שלא לשלוח את בני ישראל ואז אם היה מסכים לשלוח את בני"י, זה היה נחשב לו לזכות.

אבל עדין קשה: הרי מצינו שתשובה מועילה אפילו כשבאה מתוך יסורים, א"כ למה אם היה שולח את בני"י מתוך יסורים, תשובתו לא היתה מועילה?

מתרץ ה'בית הלוי': שתשובה מתוך יסורים מועילה, רק כאשר היסורים מעוררים את האדם מטרדתו ומבין שחטא ומתחרט על מה שעשה. ואיך אנו יודעים אם היסורים עוררו את האדם, אם לאחר שעברו ממנו היסורים האם שב לחטאיו, או לא. אם שב לחטאיו, סימן שזה לא הועיל. אבל אם הוא לא שב, סימן שחזר בתשובה. בחינה זו של תשובה מתוך יסורים מצינו רק בישראל, כיון שברצונם האמיתי הם חפצים ללכת בדרך הישרה, רק סיבות חיזוניות ופיתויי היצר גורמים להם לחטוא, לכן יסורים מסלקים מהם את הסיבות שמביאים אותם לחטוא וממילא חוזרים לרצונם האמיתי,

המפרשים מקשים: איך הקב"ה הכביד את לב פרעה, הרי בכך נטל ממנו את כח הבחירה לשלוח את בני ישראל? **'הילקוט מאמרים' מביא משל;** ליהודי שהיה בסכסוך עם גוי והדבר הגיע עד בית המשפט ששם ישב שופט נוצרי, היהודי נתן לשופט "מתן בסתר". **שאל אותו השופט:** "איך אתה נותן לי שוחד, הרי בתורתכם כתוב, שאסור לתת שוחד לדיין וגם יש סברא בזה, שהרי לב הדיין יוטה אחר הנותן שוחד וא"כ הדין שיוציא לא יכול להיות דין אמת?" **ענה לו היהודי ואמר:** "אילו היית יהודי והיו באים לפניך שני יהודים לדין, הרי דעתך על שניהם שקולה ואין ליבך נוטה לזה יותר מלזה והדין יכול להיות דין אמת ולכן אם יתן אחד מהם שוחד, הרי בכך הוא יכריע את לב הדיין לזכותו. אבל לא כן הדבר כאשר באים יהודי וגוי לדין בפני שופט גוי, כאן דעתו של השופט אינה שקולה לגבי שניהם, ליבו של השופט כבר מלכתחילה נוטה לכיוון הגוי וכדי לאזן את דעתך נתתי לך שוחד, כדי שדעתך תהיה שקולה על שנינו והדין יצא אמת". לפי משל זה נבין את תירוצו של ה'בית הלוי'; רצונו האמיתי של פרעה היה, שלא לשלוח את בני ישראל, אבל בגלל הסבל הגדול שהיה לו ולעמו מהמכות, רצה לפעול נגד רצונו

זלזול

"מָה הַעֲבָדָה הַזֹּאת לָכֶם"

המציעים "תיקונים בדת" למה דומים?

לנהר. תמהו הרואים, אמרו: "אין ספק בדבר, נתבלעה עליו דעתו. המסכן הוכה בשגעון, אדם שפוי לא יעשה זאת!" היה שם פקה אחד שאמר: "עדין אין זה בטוח שהאיש משוגע. אבל אם אין הוא משוגע בטוח אני בדבר אחר, שחנות זו אינה חנותו והסחורה אינה סחורתו". גם אותם המציעים "תיקונים בדת" כביכול "להקל על המשא" של שמירת המצוות, דומים לאדם המוכן לזרוק סחורה יקרה לאבדון. במקרה כזה בטוחים אנו בדבר אחד; כי "החנות" אינה חנותם וכי "הסחורה" אינה סחורתם. מבינים אנו, שהוציאו עצמם מן הכלל וכפרו בעיקר, שאלמלא כן, לא היו מוותרים על קוצו של תג! (**'הגדת החפץ חיים'**, 'משלי החפץ חיים') ■

('ספרי' 'עקב' יב) **על הפסוק; "פִּי לֹא דָבַר רַק הוּא מִנִּי"** ('דברים' לב) מכם הוא ריק ובכם האשמה תלויה!"

אמר החפץ חיים זצ"ל: "כל רשעת הבן הרשע, כל מהותו, ארסיותו וסכנתו, מקופלות באלו המילים; **"מָה הַעֲבָדָה הַזֹּאת לָכֶם"**? לכאורה שאלה תמימה, מציע הוא להקל מעט את העול כביכול, להקפיד פחות על כל תג והלכה, להסתפק בעיקרי הדברים וברעיון הגלום בהם, כהטפתם והגיגיהם, הסתתם והדחתם של פורקי העול מאז ומתמיד. **אבל למה הדבר דומה;** לאדם שנכנס לחנות, הוציא ממנה סחורות יקרות, רץ עמן לנהר והשליכן למצולות. רץ לחנות בשנית, הוציא סחורה נוספת ומיהר אף איתה

הרשע שואל בגבהות ליבו: "מָה הַעֲבָדָה הַזֹּאת לָכֶם" ? מבקש הוא לעורר את הרושם, כי לאדם נאור כמוהו אין המצוות מתאימות עוד. ל'ראש גדול' כמוהו, התפילין קטנות מדי. אבל האמת הפוכה היא. **אמר החפץ חיים זצ"ל;** "הרשעים הם אלו שהצטמקו והתכווצו.

ראשם נהיה כה זעיר עד שהתפילין נשרו ממנו. **משל למה הדבר דומה;** לאדם שתפר חליפה אצל חייט מומחה. כעבור זמן הגיע אוחו את מכנסיו בשתי ידיו וקובל: "ראה נא, החליפה גדולה ממידתי!" **מתבונן החייט ואומר:** "אבקש את סליחתך, החליפה תפורה היתה לפי מידותיך כשקיבלת אותה, נראתה עליך נהדר. אתה הוא שכחשת ורזית". **וזהו שדרשו חז"ל**

"כְּשִׁלְחוּ כָּלָה גֵרֶשׁ יִגְרֶשׁ אֶתְכֶם"

מדוע היה הכרח לגרש את עם ישראל?

הטוב, שכן יהיו משתוקקות לעלות קרבן לפני השי"ת, כפי שאמרו חכמינו על הפר שהקריב אליהו הנביא; כי רץ בשמחה אל המזבח. בעוד שהפר השני שהקריבו נביאי השקר, סירב ללכת למזבח. ומזה גופא נלמד לקח כיצד לעבוד את השי"ת, אם בהמה זו שאין בה דעת, משתוקק להיות קרבן לאלקים, עאכ"כ צריכים בני אדם שהם בני דעת, להשתוקק לעבודת השם. "כִּי מִמֶּנּוּ נִקַּח לְעֵבֶד אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ" ('מלבי"ם')

"וְאֶנְחֵנוּ לֹא נִדְעָ מַה נַּעֲבֹד אֶת ה' עַד בָּאֵנוּ שָׁמָּה" (י כו)

אמרו חכמינו בגמ'; כי אילו לא ניתנה תורה, היינו לומדים הרבה דברים מבהמות וחיות, כגון: 'צניעות מהחתול, גזל מהנמלה, דרך ארץ מהתרנגול' וכיוצא בזה. הוא אשר אמר משה רבנו; כי מכיון "וְאֶנְחֵנוּ לֹא נִדְעָ מַה נַּעֲבֹד אֶת ה' עַד בָּאֵנוּ שָׁמָּה" עלינו ללמוד בינתיים ממקננו. ('ארץ חמדה')

בעל 'חידושי הרי"ם' היה אומר: כל העבודות והמצוות שאנו עושים בעוה"ז, אין אנו יודעים אם יש להן ערך וממשות, אם כשרות וטהורות הן כל צרכן ואם עשויות הן לשם שמים; "עַד בָּאֵנוּ שָׁמָּה" עד אשר נבוא לעולם החשבון, רק אז יתברר לנו מה היה טיב העבודה שלנו בעוה"ז.

"כְּשִׁלְחוּ כָּלָה גֵרֶשׁ יִגְרֶשׁ אֶתְכֶם" (יא)

כיון שרצו מן השמים, שלא ישארו אצל בני"י שום עקבות ורישומים מטומאת הגלות, היה הכרח בגירושין. עי"ז שפרעה גירש את בני"י, עקר אותם לחלוטין ממצרים. עד שלא היה להם עוד כל קשר עם תועבת הגלות ומסוגלים היו להתרומם מיד למדרגה גבוהה כזו, שיקראו; "צְבָאוֹת ה' " ('שמות' יב). ואילו היה משלח אותם מתוך שלום

מספיקין בידו לעשות תשובה! אעפ"כ, אם האדם מתבונן בגודל החטא ובמניעת התשובה ממנו ועי"כ הוא בא לידי שברון לב ושפלות רוח, מתגלגלים עליו רחמי שמים והשי"ת פותח לפניו דרך מיוחדת לשוב בתשובה, כפי שאמרו חכמינו: 'הוֹתֵר חֲתִירָה מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד לִקְבֹּל בְּתוֹשָׁבָה' השפלות וההכנעה סוללות בפניו דרך תשובה חדשה, דרך אחורית שלא תתכן באורח תקין. אבל אם "מֵאַנְתָּ לְעֵנַת מִפְּנֵי" אם אין שברון לב והכנעה על אשר 'אֵין מִסְפִּיקִין בִּידוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה', הרי לבסוף אמנם 'אֵין מִסְפִּיקִין בִּידוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה'. ('שמח ישראל' בשם אביו הה"ק מאלכסנדר)

"נִיְהִי חֲשֹׁךְ אֶפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים. לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִמִּתְחָתָיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים" (י כב)

רש"י כותב כאן על פי המדרש: "נִיְהִי חֲשֹׁךְ אֶפְלָה... שְׁלֹשֶׁת יָמִים" חושך של אופל, שלא ראו איש את אחיו ג' ימים. ועוד שלושת ימים אחרים, מוכפל על זה ש"לא קמו איש מתחתיו". יושב אינו יכול לעמוד. ועומד אינו יכול לישוב. האדמו"ר רבי חנוך מאלכסנדר פירש את הכתוב שלפנינו בדרך חסידית: בגלל ש "לא ראו איש את אחיו", אלא כל אחד דאג רק לעצמו וכל מעייניו היו נתונים להצלת נפשו ונפש בני ביתו בלבד, לכן "לא קמו איש מתחתיו", אף אחד מהם לא הצליח להתרומם משפל המדרגה התחתונה, שהיה שרוי בה. אפשר שזו גם כונתם של חכמינו שאמרו במדרש; כי 'עוביו של החושך כדינר זהב', כי הרדיפה אחר דינרי הזהב, מגבירה בבני האדם את האנוכיות, שלא ירצו ולא יוכלו לראות את צערם ודחקו של הזולת. ('אבני אזל')

"נָגַם מִקְּנֹנֵי יִלָּךְ עֲמִנּוּ...כִּי מִמֶּנּוּ נִקַּח לְעֵבֶד אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ" (י כו)

בהמותינו תלכנה אתנו מרצונן

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהוֹ" ('שמות' י א)

כמה מגדולי ישראל תמהים על לשון הכתוב שלפנינו: מדוע נאמר כאן "בֹּא אֶל פְּרַעֲהוֹ" ולא "לֵךְ אֶל פְּרַעֲהוֹ"? בענין זה כותב ר' חנוך צבי מבנדין, חתנו של ר' יהודה לייב מגור (בעל 'שפת אמת'), בספרו 'יכהן פאר': "זוגתי, הרבנית פייגא, אומרת כך: שהשם יתברך, כביכול מרגיע את משה לקראת השליחות הקשה אל מלך מצרים ואומר לו: "בֹּא" איתי ושנינו יחד נלך "אֶל פְּרַעֲהוֹ"...". הצדיק ר' מנחם מנדיל מקוצק אומר: "שלעולם אין פורשים ממחיצתו של הקב"ה וא"א לו לאדם להתרחק מן הבורא, שהרי "מֵלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ" ('ישעיה' ו ג). משום כך קורא כאן ה' למשה; "בֹּא" איתי "אֶל פְּרַעֲהוֹ" והנני איתך בכל אשר תלך!"

"כִּי אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֶת לְבוֹ" (שם)

משה רבנו נצטער כאשר ראה עמידה איתנה ועקשנות כזו מצד הסטרא אחרא. ניחמו השי"ת ואמר לו; כי עקשנות זו אינה מצד פרעה, אלא; "כִּי אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֶת לְבוֹ" ואין זה מכח עצמו.

"עַד מָתִי מֵאַנְתָּ לְעֵנַת מִפְּנֵי" (י ג)

טבעו של אדם בישראל הוא; שאפ"י אין בו הכנעה לפני השי"ת, הרי עצם עובדה זו גורמת לו עוגמת נפש ובעמקי נפשו היה רוצה שתהיה לו הכנעה. עגמת נפש פנימית זו נחשבת בשמים גם היא, למדרגה כלשהי של רצון. זוהי 'רעוא דרעוא' רצון לרצון. ואילו פרעה, לא היתה בו שום עגמת נפש על אשר איננו יכול להכניע עצמו. ולא עוד אלא שבע רצון היה מהכבדת לבו ובזה היה עיקר חטאו; "עַד מָתִי מֵאַנְתָּ לְעֵנַת מִפְּנֵי"? מדוע אינך רוצה לעולם בהכנעה ואפ"י אין בך שמץ של צער על הכבדת הלב שלך. ('שפת אמת')

ישנן עבירות חמורות שעליהן; 'אֵין

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ורצון טוב, לא היו מסוגלים לכך כל עיקר. לפיכך היה הכרח; **"גִּרְשׁ יִגְרְשׁ"**. ('שפת אמת')

"וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֵלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם" (יב כו)

לדברי הקדמונים זו שאלתו של **הבן הרשע הקורא ביהירות ובלעג: "מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם?"** וע"כ נאמר בהגדה של פסח; **"לָכֶם" וְלֹא לֹא** ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל, כפר בעיקר. לכן מקהים את שינוי ומשיבים לו מדה כנגד מדה: **"בְּעֵבֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם"** (יג ח) **"לִי וְלֹא לֹא"**. אילו היה **שם** (הרשע) **לֹא הִיָּה נִגְאָל**. העיר בענין זה הרב משה אביגדור עמיאל, בשאלת הבן החכם נאמר בלשון יחיד: **"כִּי יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךָ מִמָּה הָיָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם"** (דברים' ו). גם הבן התם מוזכר בפרשתנו בלשון יחיד: **"וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךָ מִמָּה הָיָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם"** (יג יד). ורק בשאלת הבן הרשע נאמר בלשון רבים: **"וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֵלֵיכֶם בְּנֵיכֶם"**. משום שהמציאות העגומה היא, שסוג זה של בנים הוא הרוב במשפחות רבות בישראל.

"רְאוּ כִּי רָעָה נִגְדָה בְּנֵיכֶם" (י י)

רש"י: 'ומדרש אגדה שמעתי; כוכב אחד יש ששמו רעה. אמר להם פרעה; 'רואה אני באיצטגנינות שלי אותו כוכב עולה לקראתכם במדבר והוא סימן דם והריגה'. וכשתטאו ישראל בעגל ובקש הקב"ה להרגם, אמר משה בתפלתו: 'לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לְאֹמֶר בְּרָעָה הוֹצִיאָם' ('שמות' לב יב). זו היא שאמר להם; 'רְאוּ כִּי רָעָה נִגְדָה בְּנֵיכֶם' מיד; 'וַיִּפְתָּח ה' עַל הַרְעָה' (שם יד) **והפך את הדם לדם מילה, שמל יהושע אותם. וזהו שנאמר: 'הַיּוֹם גִּלּוֹתִי אֶת הַרְפַּת מִצְרַיִם מֵעַלְיֵכֶם' ('יהושע' ה ט) **שהיו אומרים לכם; 'דם אנו רואין עליכם במדבר'**. דברי חז"ל לכאורה, צ"ע. הרי לא נתחייבו הריגה אלא בחטא העגל. וקודם שחטאו היה הדבר תלוי בבחירתם. איך אפשר א"כ, לראות באצטגנינות את העתיד התלוי בבחירה, דבר השייך והמצוי רק אצל הקב"ה? **הגר"א דסלר זצ"ל בספרו 'מכתב מאלהיו' ('ח"א עמ' 185) מיישב את הדברים ע"פ דברי המכילתא ('בשלח' יז): 'ולא ניתנה****

תורה לדרוש אלא לאוכלי מן'. כונת המכילתא היא; אין לתלות טעם נתינת התורה במדבר רק בעובדה שבמצרים א"א היה לתת להם, לפי שהיו שרויים במ"ט שערי טומאה ומאידך היה צורך שיכנסו לארץ עם התורה. הסיבה היתה משום, שתורה וטבע הם תרתי דסתרי. כי הטבע הוא כלי זין של השטן. וכאשר מסתכלים לפי מבט זה רואים שאין לאדם שום אפשרות לחיות חיים רוחניים וכי אם ינסה לחיות חיים כאלה, ישלש בו החרבן. לפי"ז **מבואר; שפרעה אמנם ראה כי רעה נגד פניהם, אולם ראייתו היתה ע"פ המבט הטבעי. אך הקב"ה נתן תורה לישראל עפ"י ההנהגה של למעלה מן הטבע והיינו; בחינת 'אוכלי מן'. רק כאשר חטאו בעגל וירדו למדרגת הטבע, חלה עליהם גזירת הרעה, עד כי גם כאשר מחל להם ה', היה צריך לפדות הרעה בדם המילה, שיש בה ענין של שבירת הטבע (עיין במהר"ל בתפא"י). דבר זה אנו רואים בחוש עד היום הזה, בכל אדם לפי מדרגתו. מי ששמירת שבת מהווה נסיון עבורו, יראה עפ"י הטבע ששמירת שבת תחריב את פרנסתו. אבל העומד בנסיון ובוטח בה', ימצא שהזמינו לו מן השמים מוצא. וכן מי שרוצה לבנות לעצמו בסיס רציני עפ"י הטבע, לא יוכל להיות בן תורה לעולם, כיון שתמיד יראה בחוש, שלימוד התורה יהרוס את בוסס פרנסתו. רק מי ששם נפשו בכפו ודבק בתורה, הקב"ה מסייעו ללמוד ולהתפרנס גם בלי הבסיס הטבעי. ('לקח טוב')**

"כִּי כָל אֶחָד מֵעַמְּךָ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל" (יב טו)

תמה ה'סבא מקלם' בספרו 'חכמה ומוסר' (ח"ב מאמר קיט): מה ראה השי"ת לכוון את השעה של הגאולה לזמן שבצקם עדין לא החמיץ? **ותירץ עפ"י המשנה: 'כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל' (פ"ו מ"ד).** כונת המשנה לדעתו, אינה לצוות שבדוקא יש לחיות חיי צער, אלא להורות לנו את אופי החיים הנצרך ללימוד החכמה. והיינו; מה שאחז"ל במקום אחר; **'אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן, ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה, אלא, במי שממית עצמו עליהן ומצער גופו תמיד ולא יתן שינת לעיניו, לעפעפיו תנומה'** (רמב"ם 'יד החזקה' 'תלמוד תורה' פרק ג יב). אל יאמר אדם אזכה בכרתה של תורה מתוך עידון, אלא רק מתוך מיעוט דרך

ארץ ותענוג. והענין, כי כל מרעין בישין נובעים מן התאוה. כדי לזכות בחכמה חייבם לכבוש את התאוה. גדול העונג של המתגבר על תאוותו, הרבה יותר מזה הנכנע לה ומשיג אחד מאלף ממה שמבקש. כובש התאוה בשמחתו על מה שהשיג ובאי הרגשתו בחסרון כלשהו, הריהו מוקף בשמחה. ולעומתו, מי שתאוותו מושלת עליו, הריהו בצער על מה שעדין חסר לו. צער זה מפיג את שמחתו ופוגע גם במה שכבר השיג. דהמע"ה נתן דעתו על כך **בשוררו; 'רפיים מקאובים לקשע נהפוטת פה' חסד וסוכנו' (תהילים' לב י).** מכאובי הרשע נובעים מדאגותיו על עתיד הכבוד שלו ועל המצב הגשמי הצפוי לו ועוד ממה שהוא חי חיים בלי שמחה. משא"כ; **'הפוטת פה'** הוא מוכתר בכל מיני שמחות ממה שיש לו וממה שאין חסר לו כלום. נמצא ששמחתו גדולה מאד, שהרי הדברים שאינם חסרים לו היום רבים מאד. נמצא ששבירת התאוה היא דבר מוכרח לאדם באשר הוא אדם וכ"ש באשר הוא יהודי. ולכן כאשר הוציא ה' את בני מצרים, לימד אותם שלא יעלה על לבם, שהוציאם למען יצאו משעבוד לגאולה לחיות חיי עונג ונחת כדרך מלך ב"ו המוציא עבד משעבוד אדוניו, אלא הוציאם בזמן שלא הספיק בצקם להחמיץ להראות שראוי למעט בעונג הגוף. ומי שעושה כן, הריהו מאושר וכן חורין אמיתי, **כדאיתא; 'אין לך בן חורין, אלא מי שהוא עוסק בתורה' (אבות' פ"ו).** מעתה יובן כי הרוצה להשיג הכל, ימעט תאוותיו ויתגבר עליהם. ('לקח טוב')

"כִּל בֶּן נָכַר לֹא יֵאכַל בּוֹ" (יב, מג)

'כל בר ישראל דאשתמד' (תרגום) מה טעמו של דבר, שב'כל נדרי מצרפים גם את העברניים לתפילות יוה"כ וכן בתענית אמרו חכמינו שיש לצרף גם את פושעי ישראל. ורק כאן בפסח אוסרת התורה על היהודי הנדח והמתנכר לאכול מן הקרבן? כי כאשר המושמד והעברין באים ורוצים לבכות ולהתענות אתנו, הרי סימן הוא זה שכונתם רצינית במקצת ואין להרחיקם. ברם; אם לתענית אינם מצטרפים ואת הבכי מניחים הם בשבילנו, ורק לסעודה של צלי כבשים טרי וריחני ולשמחת מועדינו רוצים הם להיות אתנו שותפים, בכגון אלה אין לנו צורך. ('פרדס יוסף') וכך מובא גם בספר 'דברי מרדכי' של הרב מרדכי אליהו זצוק"ל על פרשת השבוע. ■

שו"ת חברותא

האם יכול האב לפדות את בנו הבכור מהכהן באמצעות שליח?

בהיותו בוינא ונפדה על ידו בכרכה בן בכור והתינוק לא היה אצלו.

אולם ראיתי להגר"ש קלוגר בשו"ת 'שוב טעם' ודעת תליתאה (ח"ב סי' ככו) שהעלה בזה"ל: לכך נראה, שהעיקר לדינא שחייב בפדיון ובכרכה ממש. ומיהו; כיון דברכות אין מעכבות ומשום חומרת 'לא תשא', יש לברך בלא שם ומלכות, אבל גוף המצוה מחויב לקיים לאלתר בזמנו.

והנה ה'שער המלך' (סוף פ"ו מהל' אישות) כתב; על מה שפסק הרמ"א שפדיון הבן אינו נעשה ע"י שליח ודבריו מאיש לוקחו בתשובת הריב"ש (סי' קלא). ויש להקשות; שאם כן, לא מצא ידיו ורגליו בהא דאמרינן ב'קידושין' (ו ב) 'האומר לחברו: "הילך מנה על מנת שתחזירנה לי"' אם היה זה בקידושי אשה, היא אינה מקודשת. ואם היה זה בפדיון הבן, אין בנו פדוי. אבל המסקנה היא להיפך; בכולהו קני משום דמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה.

ואם איתא שאי אפשר לקיים את הפדיון על ידי שליח, תיפוק ליה שהתנאי בטל ומעשה הפדיון קיים, משום שאי אפשר לעשות תנאי אלא במעשה שאפשר לקיימו ע"י שליח כדאיתא ב'כתובות' (עד.). והגאון רעק"א בחי' ליו"ד (סי' שה ס"י) תירץ; דהא ודאי שדברי הריב"ש שאי אפשר לפדות ע"י שליח, היינו: במקרה שהשליח יעשה מעשה הפדיון באופן שיאמר לכהן; "במעות אלו, יהיה הבן הבכור של פלוני פדוי". אבל פשיטא שיכול האב להקנות המעות לכהן ע"י שליח והוא בעצמו יאמר; "במעות אלו שאני מקנה לך ע"י השליח, יהיה בני פדוי". וא"כ במתנה ע"מ להחזיר, אין

וראיה לזה מפ"ק דכתובות (יא א); 'גר קטן, מטבילים אותו על דעת ב"ד.. דזכות היא לו וזכין לאדם שלא בפניו'. וכ' התוס' שם; 'ואע"ג דזכיה הוא מטעם שליחות ואין שליחות לקטן מן התורה, הני מילי בדבר שיש בו קצת חובה, כגון; להפריש תרומה. דשמא היה רוצה לפטור הכרי בהטה אחת, או שמא היה רוצה להעדיף. אבל הכא, דהוי זכות גמור, יש לו שליחות'.

והנה בשו"ת 'יד אליהו' (סי' נא דנ"ט ע"ג) כ' ללמוד דבר זה דכתיב תרי זימני; "בכור... בקניף תפדה" ('שמות' יג) בפרשת 'בא' ובפרשת 'כי תשא' ומשמע דדוקא; "בקניף" ולא שליח.

וכיו"ב מצינו ב'נדרים' (עב): "אישה קימנו ואישה? פכנו" ('במדבר' ל יד) לאפוקי שליח. וכ' התוס' ב"מ (צו א) דהיינו טעמא; משום דכתיב תרי זימני "אישה", למעוטי שלוחו.

אבל בשו"ת מהר"ם שיק (חיו"ד סי' דש) בד"ה; ומ"ש עוד שדי בה נרגא, שאין לנו לדרוש דרשות מדעתנו!

וראיתי בשו"ת 'ולאשר אמר' (סי' מט סעיף ג) בנידון; כאשר האב לא נמצא באותה העיר שבנו הבכור נמצא שם, שכתב שהנכון לחוש לדברי 'הרמ"א' שאין שליח לפדיון הבן, אלא יש לאב לפדותו שלא בפני התינוק, שעכ"פ 'מצוה בו יותר מבשלוחו'.

ואע"פ שה'דגול מרובה' (סי' שה) חושש בזה לענין הברכה, שכיון שאין לתינוק עדין חזקת חיים, חיישינן שמא נפל הוא. הנה רבו החולקים עליו. וכמ"ש ב'פתחי תשובה' ס"ק כא. וכן החת"ס (סי' רצד וס"ס רצה) השיג על ה'דגול מרובה' בזה והעיד בגדלו שרבו הגאון מוה"ר נתן אדלר הכהן עשה מעשה

שאלה: האם יכול האב לפדות את בנו הבכור מהכהן באמצעות שליח?

תשובה: [מתוך שו"ת יביע אומר חלק ח - יו"ד סימן לא ד"ה א]

הרמ"א בהגה יו"ד (סי' שה ס"י) כתב; 'ואין האב יכול לפדות את בנו ע"י שליח וגם בית דין אין פודים אותו בלי האב'. ומקורו בשו"ת הריב"ש (סי' קלא) בדברי הרב השואל שם. והגאון בעל באר שבע בספרו 'צדה לדרך' פרשת 'בא', בד"ה; "נכל בכור בני אפדה" ('שמות' יג) הביא דברי הרמ"א והוסיף; 'וכן כתב מורי הגאון מהר"ם יפה בעל הלבושים', שצריך האב בעצמו לפדות את בנו הבכור ולא על ידי שליח ואפי' בית דין אינם יכולים לפדותו בלא האב, אלא אם לא פדאו האב, צריך הבן הבכור בעצמו לפדות את עצמו'.

ומוכח; שהם סוברים, שאם לא פדאו האב, יש להמתין עד שיגדיל ואז הוא בעצמו צריך לפדות את עצמו.

ותימה; שהרי ב'מסכת נזיר' (יב ב) איתא; שבכל התורה כולה, 'שלוחו של אדם כמותו'! וכ' הרא"ש שם; דהיינו כדילפינן בר"פ 'האיש מקדש' מקראי, בגירושין וקידושין ותרומה וקדשים. ואם כן, הוא הדין בפדיון הבן, צריך שיהיה אפשר לפדותו על ידי שליח.

וכ"כ הר"ן פ"ק דפסחים (ז ב) גבי הברכה 'על ביעור חמץ' וזה לשונו; ויש מצוה אחרת, שאע"פ שמוטלת עליו, אפשר להפטר ממנה ע"י אחר, כגון ביעור חמץ ומילה ופדיון הבן וכו'. הא קמן להדיא, שהר"ן משהו פדיון הבן לביעור חמץ ומילה, שאפשר לעשותם ע"י שליח.

ומעתה י"ל; שגם בית דין יכולים לפדות הבן הבכור, אם מת האב, או אם אין האב רוצה לפדותו.

המשך בעמ' 7 <<<

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בבית דגן

נופש עם הרב

אמנון יצחק

מלון יפה נוף ערד במחירי אטרקציה

3 ארוחות ביום, פעילות מגוונת לילדים, עם עבודות יצירה, שמרטפיות ועוד... בריכה מחוממת, סאונה, טיולים באתרים באזור ים המלח מאורגנים ע"י המלון מצדה ג'יפים ועוד. הרצאות ושיעורים עם הרב אמנון יצחק שליט"א והרב אורי יצחק שליט"א הסעות למלון; מבני ברק ירושלים ואשדוד במחירי אגד.

הנופש יתקיים בשני מחזורים:
מחזור א' פרשת 'במדבר' מיום רביעי-ששי 25-27/05/11 כא'-כג' אייר
מחזור ב' פרשת 'פנחס' מיום ראשון-ששי 10-15/07/11 ח'-יג' תמוז.
 ניתן גם להתארח ללינה ללילה אחד.

להרשמה ולפרטים: 03-6777779 בין השעות: 08:00 - 16:00

לאחיקם רמות מנכ"ל כינר לא יסולח לו ולא יכופר

עשרים שנה של השקעה חמישים מליון בהערכה עבור מלון ובית הארחה השקיע ארגון 'שופר' בהרוחה עד שהגיע מנכ"ל חדש שלא העריך את הנדרש פיטר ותיקים ושילחם לביתם ואת המשקיעים השאיר בביתם

פזמון: לאחיקם רמות מנכ"ל 'כינר' לא יסולח לו ולא יכופר 2x

איפה בעלי המלון המבקשים לעשות כל הון? האם עשרים שנה זה באביון להשליך מאות אורחים ביום שמים יעידו וארץ תרתח בשביל בצע כסף ואגו מנופח מילה של גבר שלא נכנע תגרום לו ורק לו לנזקר

פזמון: לאחיקם רמות מנכ"ל 'כינר' לא יסולח לו ולא יכופר 2x

>>> המשך מעמ' 6

התנאי על הפדיון שאם לא יחזיר לא יהיה הבן פדוי, אלא התנאי על הקנאת המעות, שיקנה אותם ע"מ להחזיר, שאם לא יחזיר, לא יקנה המעות ובזה התנאי קיים, כי ההקנאה אפשר ע"י שליח. **והאב אומר לכהן;** "במעות שהקנתי לך ע"מ להחזיר, יהיה הבן פדוי".

ולפ"ז ניהא מה שהקשה ב'דברי שאול' ו'יוסף דעת' (סי' שה ס"י) ע"ד הרמ"א שפסק שאין האב יכול לפדות על ידי שליח והרי ש"ס מפורש ('בכורות נ.'): 'רב אשי שדר ליה שיבסר זוזי לרב אחא בריה דרבינא בפדיון הבן...'. הא קמן דשדר ע"י שליח. וצ"ע ע"כ. ולק"מ ע"פ האמור לעיל.

ובשו"ת 'בית מאיר' (סי' יח עמוד צח) בתשובה להגאון רעק"א, כתב; ואודיע למר, דעובדא אתא לידי בקטן שמת אביו ונתתי לבי לעיין בדין זה שנחלקו בו הט"ז והש"ך והכרעתי למעשה שבודאי יש לנהוג כדעת הט"ז. **חדא;** דמה לנו לחייב עצמנו במקום שלא חייבה התורה. **ועוד;** שדעת מהרי"ל שאינו נפדה ע"י בית דין וכמ"ש הט"ז בשמו. **ועוד;** שאיך יברכו ב"ד על הפדיון אשר קדשנו במצותיו וצוננו, בדבר שלא נצטוו לא מן התורה ולא מדברי סופרים? ואפילו בתורם משלו על של חברו נ"ל שלא יברך? **ולכן כתב הרמב"ם (בפ"ד מה' תרומות ה"ב)** דין זה בלשון דיעבד, משום דלכתחלה אינו רשאי לעשות כן, מפני העדר הברכה.

ושוב נזכרתי במעשה שהיה מיד בבואי לק"ק ליסא; שבסעודת הבר מצוה של הבחור איסר וינר בנו של המנוח ישראל וינר, עמד הבר מצוה ופדה את עצמו, מפני שהיה יתום מאב. והיה זה בימי הגאון רבי מרדכי זצ"ל ולא פדאוהו בית דין עד שהגדיל ופדה את עצמו. וא"כ אין ספק שכן יש לנהוג גם במקום הזה. ■

שופר-בריאות

בריאות חובה לכל המשפחה

חברת שופר ניוז פועלת באופן שוטף למען שיפור רווחת הציבור. בחודשים האחרונים הושקעו מאמצים במציאת תשובה ביטוחית הולמת לצרכי הציבור בביטוח בריאות. חוק ביטוח הבריאות הממלכתי וכן הביטוחים המשלימים של קופות החולים, משאירים חלל המאלץ רבים מאיתנו לחפש ביטוח רפואי נוסף, המכסה גם השתלות ותרופות שאינן בסל הבריאות. **חברת שופר ניוז**, בליווי מומחים מתחום הביטוח, ריכזה ובדקה הצעות של מספר חברות ביטוח מהמובילות בשוק ולאחר מו"מ בחרה וקיבלה תנאים מועדפים הן ברמת הכיסוי והן ברמת התעריפים באמצעות סוכנות הביטוח **שיר שי סוכנות לביטוח**.

הפוליסה תכלול את הפרקים הבאים:

- תרופות שאינן בסל הבריאות, מצילות ומאריכות חיים 1,000,000 ₪ מתמלא מדי 3 שנים.
- השתלות ללא תקרה בהסדרים של חברת הביטוח לחילופין \$50,000 להשתלה שבוצעה ללא מעורבות החברה.
- טיפולים מיוחדים בחו"ל ללא תקרה.
- הביטוח מכסה גם במקרה שהסיבה הינה: תאונות דרכים, תאונות עבודה ואירוע טרור.
- ביקור רופא 24 שעות ביממה בהשתתפות עצמית בסך 25 ₪.
- ניתנת אפשרות להרחיב את בסיס הפוליסה ולהוסיף: כיסוי לניתוחים, כיסוי למחלות קשות, ייעוץ מומחה, כיסוי למקרה מצב סיעודי ועוד...

רשאים להצטרף לתוכנית קרובי משפחת החבר מדרגה ראשונה.

לרכישת הביטוח למשפחה + הרחבות יש לפנות לסוכנות הביטוח **בטל. *9001** חברת שופר ניוז פועלת ותמשיך לפעול למען רווחת הציבור.

כ-45 ₪ למשפחה
* זוג הורים + ילדים עד גיל 22 ללא הגבלה

המחיר המדויק ייקבע בהתאם לגיל. התנאים המלאים והמחייבים הינם אלה המפורטים בתנאי הפוליסה ו/או כתב השירות.